

Kazimierz Kaeppele

Sprawozdanie z posiedzenia plenarnego Naczelnej Rady Adwokackiej w dniu 14 października 1978 r.

Palestra 22/11-12(251-252), 106-109

1978

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

NACZELNA RADA ADWOKACKA

A. Sprawozdanie z posiedzenia plenarnego Naczelnej Rady Adwokackiej w dniu 14 października 1978 r.

Posiedzenie Naczelnej Rady Adwokackiej w dniu 14 października 1978 r. było posiedzeniem wyjazdowym, odbytym w Opolu (w pięknie położonym ośrodku wypoczynkowym nad Jeziorem Turawskim) w związku z uroczystościami z okazji XXV-lecia Izby opolskiej.

W obradach, którym przewodniczył Prezes NRA adw. dr Zdzisław Czeszejko-Sochacki, uczestniczyli Wiceminister Sprawiedliwości Zdzisław Jędrzejczak i naczelnik Samodzielnego Wydziału d/s Adwokatury Tadeusz Ładykowski.

Przedmiotem obrad był problem dotyczący zasad rozmieszczenia członków zespołów adwokackich oraz wysłuchanie sprawozdań przewodniczących Komisji Prawa Karnego i Komisji Prawa Cywilnego o postępie prac obu tych Komisji.

Naczelna Rada Adwokacka uchwałą z dnia 22.X.1977 r. ustaliła zasady terenowego rozmieszczenia członków zespołów adwokackich na lata 1978—1980. Skutki tej uchwały omówił — sięgając do historii problemu rozmieszczenia — wiceprezes NRA adw. Karol Potrzobowski. Zagadnienie prawidłowego rozmieszczenia adwokatów stanowiło poważny problem adwokatury jeszcze w okresie międzywojennym. Prawie w każdym roczniku dawnej „Palestry” ukazywały się przyczynki omawiające sprawę nadmiernej liczby adwokatów w dużych miastach. Problem ten stracił na ostrości w pierwszych latach powojennych na skutek strat osobowych poniesionych przez adwokatów w okresie wojny, jednakże już w połowie lat pięćdziesiątych wystąpiło zjawisko nadmiaru adwokatów we wszystkich prawie miastach wojewódzkich przy jednoczesnym stałym zmniejszaniu się liczby adwokatów w miastach dawniej powiatowych. Dyskusja na temat znalezienia właściwych środków zaradczych trwała dość długo i bez pozytywnych rezultatów. Plan rozmieszczenia adwokatów został po raz pierwszy ustalony przez Ministra Sprawiedliwości zarządzeniem z dnia 28.V.1963 r. dla pięciu dużych izb (Katowice, Kraków, Łódź, Poznań, Warszawa). Zarządzenie to obowiązywało tylko do 31.XII.1963 r., okazało się bowiem, że konieczne jest kompleksowe uregulowanie tego problemu w skali ogólnokrajowej. Wymagało to zebrania materiałów statystycznych z sądów i zespołów adwokackich, przy czym materiały te zdezaktualizowały się na skutek reformy administracyjnej państwa. Na podstawie nowo zebranych materiałów oraz propozycji i wniosków rad adwokackich Naczelna Rada Adwokacka podjęła w dniu 22.X.1977 r. wspomnianą wyżej uchwałę o zasadach rozmieszczenia adwokatów.

Założeniem uchwały było określenie liczby adwokatów w Polsce i doprowadzenie do takiego ich rozmieszczenia, aby w poszczególnych miejscowościach zapotrzebowanie na pomoc prawną mogło być w pełni zaspokajane. Obowiązki wymienionej uchwały zaledwie przez jeden rok nie daje — rzecz jasna — możliwości dokładnego stwierdzenia, w jakim stopniu uchwała dała pozytywne wyniki. Biorąc jednak pod uwagę niektóre jej konsekwencje, należy stwierdzić, że globalna liczba adwokatów w Polsce zbliżona jest do skróconego planu. Istnieje jednak w dalszym ciągu nadmiar adwokatów w wielu ośrodkach wojewódzkich przy jednoczesnym braku zainteresowania do pracy w tych ośrodkach terenowych, w których istnieje zapotrzebowanie na adwokacką pomoc prawną.

Problem rozmieszczenia wywołał bardzo żywą dyskusję, w trakcie której wskazywano przede wszystkim na trudności związane z uzgodnieniem obsady niektórych zespołów z planem. Do trudności tych m.in. należą: brak możliwości wiązania siedziby adwokata z mieszkaniem; nieuregulowanie w praktyce sprawy wyznaczania siedzib przy przechodzeniu do adwokatury osób z innych zawodów prawniczych (art. 65 i art. 66 u. o u.a.) przy jednoczesnym braku wolnych miejsc w poszczególnych izbach oraz wobec konieczności zapewnienia zatrudnienia w zespołach młodym adwokatom bezpośrednio po egzaminie; brak ustawowego uregulowania wieku niezbędnego do wykonywania zawodu adwokackiego i możliwości wykonywania zawodu w ograniczonym zakresie, co utrudnia odmłodzenie kadry adwokackiej (dziekan Maciejewski); rozbieżność interpretacji § 6 regulaminu w sprawie zasad wykonywania zawodu w zespołach adwokackich przez emerytów i rencistów, polegająca na dopuszczaniu do wykonywania zawodu adwokata osób posiadających zaopatrzenie emerytalne bądź rentowe (dziekan Dubois).

W toku dyskusji wysuwano następujące postulaty: żeby zharmonizować stosowaną przez resort sprawiedliwości politykę wpisów na listę adwokatów, w szczególności osób przechodzących do adwokatury z innych zawodów prawniczych, z polityką i praktyką stosowaną w tym względzie przez organy samorządu adwokackiego (dziekan Ziemia); żeby wykonywanie zawodu w ograniczonym zakresie nie było objęte planem rozmieszczenia, gdyż zniekształca to obraz potrzeb na pomoc prawną (dziekan Bielicki); żeby wprowadzić warunkowość wpisów na listę aplikantów adwokackich i utworzyć fundusz mieszkaniowy w celu lepszego związania aplikanta i adwokata z siedzibą zawodową (dziekan Boliński); żeby rady adwokackie, przy opiniowaniu wniosków o przedłużenie prawa do wykonywania zawodu adwokata, brały pod uwagę przede wszystkim rzeczywiste zapotrzebowanie na pomoc prawną w danym ośrodku; żeby Ministerstwo Sprawiedliwości przy podejmowaniu decyzji w sprawach osobowych brało pod uwagę te wszystkie okoliczności, które uzasadniały uprzednią decyzję samorządu adwokackiego (dziekan Rogoź); żeby organom samorządu umożliwiono wgląd do akt osobowych b. sędziów i b. prokuratorów, ubiegających się o wpis na listę adwokatów (dziekan Kiełbowicz); żeby zezwolenia na wykonywanie zawodu adwokackiego po ukończeniu 70 roku życia udzielane były tylko wyjątkowo i tylko osobom szczególnie zasługującym (dziekan Wyczesany).

Naczelnik Samodzielnego Wydziału d/s Adwokatury w Ministerstwie Sprawiedliwości sędzia T. Ładykowski, nawiązując do postulatów poszczególnych mówców, pozytywnie ocenił uchwalony plan terenowego rozmieszczenia adwokatów, jako bardzo przydatny dla racjonalnej polityki kadrowej, i stwierdził, że wszystkie wnioski dotyczące wpisów są przez Ministerstwo szczegółowo analizowane w świetle zasad tego planu — stosownie do racjonalnych potrzeb.

Zamykając dyskusję na temat rozmieszczenia, Prezes NRA adw. dr Z. Czeszejko-Sochacki wyraził pogląd, że problemu tego nie da się rozstrzygnąć globalnie i od razu, dlatego też niektóre uwagi i postulaty należy traktować jako wstępne, a w programie na dzisiaj trzeba przede wszystkim — w zakresie rozmieszczenia — uwzględnić i zaspokoić podstawowe potrzeby, przy czym konieczne będą tu m.in. zarówno naciski na władze administracyjne w sprawie mieszkań dla adwokatury, jak i środki natury finansowej, które pozwoliłyby przynajmniej na złagodzenie obecnej sytuacji w tym względzie.

Wracając do dyskutowanej sprawy polityki wpisów na listę adwokatów, Prezes NRA wskazał na to, że problem interpretacji art. 65 i 66 u. o u.a. nurtuje samorząd adwokacki już od dłuższego czasu. Wykładnia tych przepisów okazuje się ko-

nieczna, bo choć poglądy samorządu w tym względzie są już co prawda ustabilizowane, to jednak wymagają one uzgodnienia z Ministerstwem Sprawiedliwości.

Dojrzała również do nowego uregulowania sprawa udostępniania organom adwokatury akt osobowych b. sędziów i b. prokuratorów, zamierzających przejść do zawodu adwokackiego, a to wobec różnej w tym względzie praktyki kierownictwa sądów i prokuratur.

Dyskusja i zgłaszane w niej postulaty wskazują na to, że jeśli chodzi o wiek emerytalny adwokatów (zespolonych), to problemem stało się tu tzw. niepełne zatrudnienie w zespołach adwokackich, co wymaga stanowczego przeciwdziałania ze strony wszystkich organów samorządu adwokackiego.

Naczelna Rada Adwokacka przyjęła do akceptującej wiadomości informację o skutkach swej uchwały z dnia 22.X.1977 r. w sprawie zasad rozmieszczenia członków zespołów adwokackich, zobowiązując — w wyniku dyskusji — rady adwokackie przede wszystkim do tego, aby:

- dołożyły starań o doprowadzenie składów osobowych zespołów adwokackich do zgodności z zasadami terenowego rozmieszczenia;
- przy opiniowaniu wniosków o zezwolenie na dalsze wykonywanie zawodu adwokackiego po ukończeniu 70 roku życia brały pod uwagę zapotrzebowanie na pomoc prawną;
- uzależniały pozytywne decyzje w sprawie uchylenia ograniczenia z art. 70 pkt 3 u. o u.a. od realnego obrania siedziby przez zainteresowanego w miejscowości, w której istnieje zapotrzebowanie na pomoc prawną;
- w razie złożenia wniosku przez osoby nie będące egzaminowanymi aplikantami o wpis na listę adwokatów w izbie, w której zapotrzebowanie jest w pełni zaspokajane, informowały zainteresowanych o możliwościach wpisów w innych izbach.

W toku dalszych obrad Naczelna Rada Adwokacka wysłuchiwała sprawozdania przewodniczącego Komisji Prawa Karnego wiceprezesa NRA adw. dra W. Pocięja i przewodniczącego Komisji Prawa Cywilnego wiceprezesa NRA adw. K. Potrzebowskiego.¹

Komisja Prawa Karnego uchwaliła tezy w zakresie: problematyki kultury sali sądowej, modelu postępowania przygotowawczego, kontradyktoryjności w postępowaniu przygotowawczym i w procesie, polityki stosowania kar, opłat sądowych, zbierania danych osobo-poznawczych, stosowania art. 4 u.k.s.

W opracowaniu Komisji znajdują się tezy dotyczące tymczasowego aresztowania, ciągłości przestępstwa i nadzwyczajnego złagodzenia kary.

- Komisja Prawa Cywilnego uchwaliła tezy dotyczące następującej problematyki:
- w zakresie prawa rzeczowego: wieczystego użytkownika, ograniczenia prawa pierwokupu, własności nieruchomości na obszarze m. st. Warszawy, wykładni ustawy z dnia 6.VII.1972 r., uregulowania formy prawnej własności działek pod budowę domków letniskowych;
 - w zakresie prawa zobowiązaniowego: zadośćuczynienia pieniężnego za krzywdę, umowy agencyjnej, gwarancji;
 - w zakresie procedury: sądowej kontroli decyzji administracyjnych, rewizji nadzwyczajnych, składu sądu po uchyleniu wyroku, precyzowania zadań biegłego, uchylenia art. XII przep. wpraw. k.p.c., egzekucji z emerytur, wykonywania orzeczeń eksmisyjnych;
 - w zakresie prawa rodzinnego: spraw rozwodowych, konkubinatu, separacji faktycznej, art. 27 k.r.o.

¹ Por. sprawozdania z plenarnego posiedzenia NRA w dniu 19.III.1978 r. („Palestra” nr 5-6/78) i w dniu 17.VI.1978 r. („Palestra” nr 8/78).

Uchwalone tezy zawierają dezyderaty w sprawie zmian niektórych norm prawnych, które w miarę upływu lat i zmiany warunków społeczno-ekonomicznych stały się sprzeczne ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa, oraz postulaty uchwalenia wytycznych wymiaru sprawiedliwości (lub uchwał) zmieniających zasady prawne w sytuacji istniejącej luki prawnej albo rozbieżności orzecznictwa.

Naczelna Rada Adwokacka, po wysłuchaniu powyższych sprawozdań, przyjęła do akceptującej wiadomości materiały zebrane przez Komisję Prawa Karnego i Komisję Prawa Cywilnego i zaleciła Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej stosowne wykorzystanie tych materiałów w pracach legislacyjnych oraz w zakresie praktyki, włączając zarazem prace obu Komisji do stałego programu swej działalności.

Z okazji XXV-lecia Izby Adwokackiej w Opolu Naczelna Rada Adwokacka — na wniosek dziekana Rady Adwokackiej w Warszawie adw. M. Dubois — złożyła na ręce dziekana Rady Adwokackiej w Opolu serdeczne gratulacje i życzenia oraz podziękowania za zaproszenie Naczelnej Rady Adwokackiej do Opolu.

Z uroczystościami Izby opolskiej łączy się jubileusz XXV-lecia pracy w organach adwokatury Prezesa Naczelnej Rady Adwokackiej adw. dra Zdzisława Czeszejki-Sochackiego, który swą pracę samorządową rozpoczął w Opolu, jednocześnie z powstaniem tej Izby. W związku z tym, na wniosek Rady Adwokackiej w Warszawie przekazany przez jej dziekana adw. M. Dubois, Naczelna Rada Adwokacka postanowiła przyznać Prezesowi adw. drowi Zdzisławowi Czeszejce-Sochackiemu za wybitne zasługi w pracy samorządowej Złotą Odznakę „Adwokatura PRL”.

Członkowie Naczelnej Rady Adwokackiej złożyli Jubilatowi serdeczne gratulacje, podkreślając w swych wystąpieniach Jego zasługi oraz życząc Mu dalszych sukcesów. Był to spontaniczny i wzruszający wyraz uznania dla Jego wybitnych zasług.

Za wszystkie te wyrazy pamięci i życzliwości Prezes NRA złożył serdeczne podziękowanie.

Opracował
adw. Kazimierz Kaeppele

B. Z PRAC PREZYDIUM NRA

1.

Rozpatrzenie działalności Ośrodka Badawczego Adwokatury

1) Na posiedzeniu Prezydium NRA z udziałem adw. Witolda Bayera, kierownika Ośrodka Badawczego Adwokatury, odbytym w dniu 6 lipca br., wysłuchano relacji na temat kierunków bieżącej działalności OBA i przyjęto złożone informacje do wiadomości. Jednocześnie powzięte zostały postanowienia co do dalszych prac OBA.

Ośrodek Badawczy Adwokatury przeprowadził na zlecenie Prezydium NRA badania, dotyczące warunków pracy zawodowej adwokatów, m.in. w formie ankiety skierowanej do wszystkich członków zespołów adwokackich. Wyniki tych badań zostały ujęte w opracowaniu adw. dra Kazimierza Askanasa pt. „Warunki wykonywania zawodu adwokata” oraz w opracowaniu adw. Tadeusza Piekarskiego pt. „Uwagi w sprawie projektowanych prac naukowo-badawczych nad higieną pracy zawodowej i ochroną zdrowia adwokata”.

W związku z tym Prezydium NRA zważyło, co następuje: